

Tað eru milliónir tons av svartkjafti

Almenn lívssøga

Høvudsgýtingareki hjá svartkjafti er fram við hellingini vestan fyri Bretsku oyggjarnar frá Føroyar-Hetlandsryggjunum suður um Ísland og út av Rock All Bankanum og Porcupinebankanum. ÆAftaná gýtingina í mars-apríl ferðast ein stórtur partur av fiskinum norður í Norskahavið at leita sær føði.

Fram við Føroyum ferðast hann báðu megin landgrunnin í mai og er tá grundarlagið undir fiskiskapinum her hjá okkum.

Norðanfyrir Føroyar spjaðir fiskurin seg yvir eitt vítt øki. Nakað fer inn í Norskurennu og nakað fer beint norður eftir og nakað fer vestur eftir móti Íslandi. Hesin seinasti parturin var í 1977 og 1978 grundarlag undir einum idnaðarfiskiskapi út av eysturíslandi í juli-august. Íslendsk royndarskip funnu væl av svartkjafti út av Dohrnbankanum við Eysturgrønland á heysti í 1977. Hvussu og um hesin partur ferðast til gýtingareki vestanfyrir Bretsku oyggjarnar er ikki greitt enn.

Út á heystið og veturin byrjar svartkjafturin at ferðast suður aftur á gýtingareki og í januar-februar er aftur væl at finna við Føroyar. Fiskurin gýtur uppi í sjónum á 300–400 m dýpi. Eggini, sum flóta í sjónum, klekjast eftir fáum dögum. Tann nýklakta larvan er 2–2,5 mm. Ynglið verður ført víða við streyminum. Tað livur uppi í sjónum ta fyrstu tíðina, men í august–september kemur tann ungi fiskurin niður móti botni fram við hellingunum av landgrunnunum og er hann tá 10–15 cm langur. Svartkjaftur veksur skjótt fyrsta árið. Um heystið 1/2 ára gamal er hann 10–15 cm langur og um várið 1 ára gamal er hann 18–20 cm langur. Fiskurin verður gýtingarferur, tá hann er 25–28 cm og er hann tá 3–5 ár.

Fiskiskapur

Samlaða veiðan av svartkjafti í landnyrðingspartinum av Atlantshavinum undan 1975 var fyri tað mesta undir 40.000 tons og kom mest sum hjáveiða hjá idnaðarskipunum í Norðsjónum og Íslandi. Í 1975 byrjaði fiskiskapurin eftir svartkjafti vestan fyri Bretsku oyggjarnar og við Føroyar og er heildarveiðan vaksin nógv síðani.

Ár	Heildarveiða t.	Harav á f. øki, t.
1970	32900	
1971	64800	
1972	34400	
1973	38000	2800
1974	35600	400
1975	95600	2500
1976	152900	35000
1977	*) 154100	92600
1978	?	uml. 190000

*) USSR, Spania og DDR ikki við

Fiskiskapurin hjá idnaðartrolarunum er mest eftir ungum svartkjafti, sum stendur fram við hellingunum av landgrunnunum. Fiskiskapurin vestan fyri Bretsku oyggjarnar og við Føroyar harafturimóti er eftir vaksnum fiski á gýtingarekinum ella á veg til og frá gýtingareki.

Stovnsmetingar

Tær einastu stovnsmetingarnar higartil av svartkjafti hava verið gjørdar við ekkointegratori í gýt-

ingartiðini vestan fyri Bretsku oyggjarnar.

Hetta ber við sær, at metingarnar bert eru av einum parti av stovninum. Nakað av gýting er suður úr Íslandi og eisini benda russiskar kanningar á, at ikki allur svartkjafturin, sum um heystið er at finna í Barentshavinum og norðast í Norskahavinum, gýtur hvørt árið. Umframt hetta kemur tann óbúni parturin av stovninum heldur ikki suður á gýtingareki í gýtingartiðini. Svartkjaftur ferðast skjótt undan og aftaná gýtingina og ferir

Vit halda her fram við at greiða frá fiskasløgnum, sum hava verið og kunnu verið undir Føroyum. (Tilfarið er úr »Tíðindi frá Fiskivinnustovuni«).

hetta eisini trupulleikar við sær, tá ein integratormeting skal gerast. At enda skal nevast, at tey lond, sum hava gjørt integratorkanningar av svartkjaftastovninum (Ongland og Noreg) eisini hava nýtt ymiskar mátar at rokna út eftir. Alt hetta ger, at integratormetingarnar av svartkjaftastovninum, sum gjørdar eru higartil, meira geva eina hylling á støddini enn neyv tøl.

Norðmenn gjørdur í 1975 eina samlaða meting av

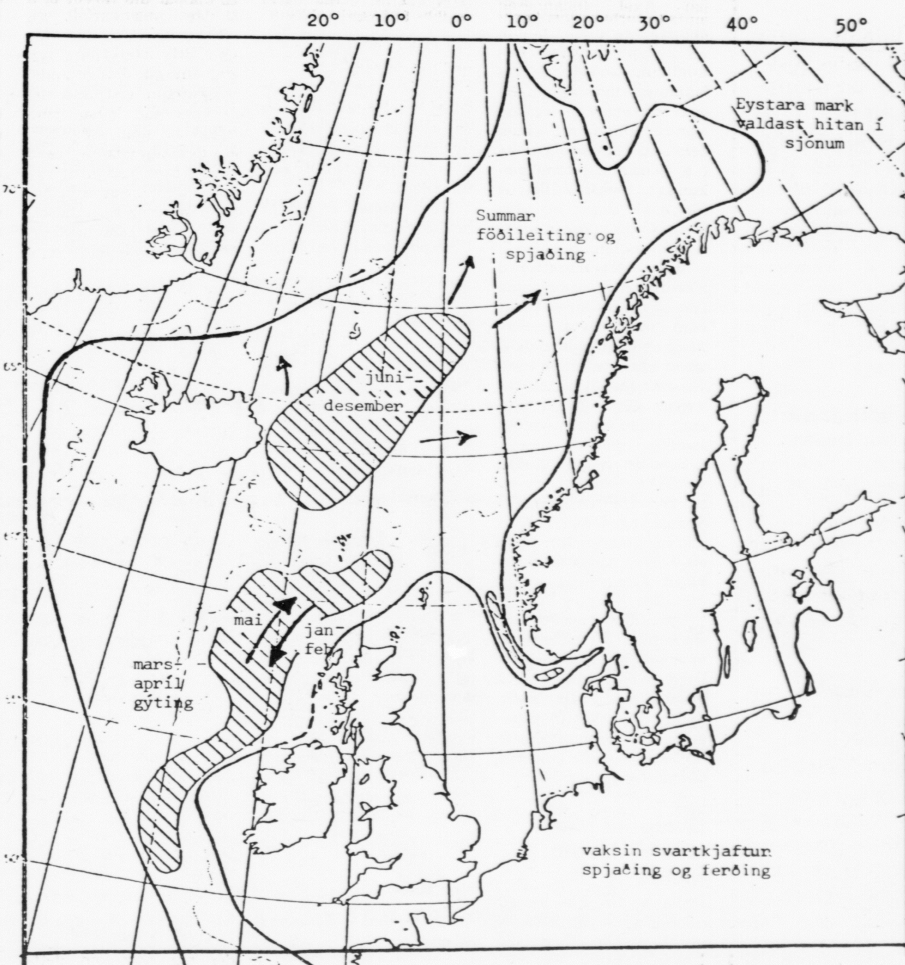
øllum kanningunum, teir høvdu gjørt og komu teir til ta niðurstøðu, at gýtingarstovnurin av svartkjafti var millum 5 og 7 milliónir tons. Kanningarnar, sum onglendingar og skotar hava gjørt, hava givið uppaftur væl størri tøl (10–15 milliónir tons).

Fiskirannsóknarstovan gjørdi í mai 1978 integratorkanningar í føroyskum sjógvi, meðan fiskurin var á veg norður eftir aftur og kom til, at tá mest var, vóru í minsta lagi 2 milliónir tons av svartkjafti undir Føroyum.

Hvussu nógv, ið fiskast kann av svartkjafti í alt, veldst umframt stovnin eisini um, hvussu skjótt hann veksur og nær hann verður fiskaður. Fiskurin missur nógv í vekt (upp til 30–40%) undir gýting og

úrtekan hevði tí verið størri, um ein størri partur kundi verið fiskaður áðrenn gýtingina. Eisini kundi verið fiskað meira, um idnaðarfiskiskapurin eftir smáum svartkjafti ikki var.

Fram til 1976 var fiskiskapurin eftir svartkjafti so lítill, at stovnurin var at kalla ófiskaður og út frá tí norsku metingini av gýtingarstovninum uppá 5–7 milliónir tons frá 1975 kunnu vit nýta eina tummilsreglu fyri fiskiskapi av ófiskaðum stovnum. Hendan sigur, at vit fyrst kunnu fiska stovnin niður í helvt og síðan á undan ári kufnu fiska 20% av restini uttan at gera stovninum skaða. Hetta vil siga, at vit kunnu fiska fritt til stovnurin er komin niður á 3.000.000 tons og síðan fiska umleið 600.000 tons um árið.

Framhald frá síðu 6

sætte denne bevægelse til energi, som vi kan drage nytte af til vore køleskabe og standerlamper.

Så derfor, kære mænd der sidder med afgørelsen i hænderne, TÆNK jeg om (bare for denne ene gangs skyld) og drop alle tanker om udslettelsen af lystfiskernes og andres paradis. Har I forevrigt været i Fjallavatn nogen af jer? Sikkert ikke. Men kom blot til undertegnede, så skal jeg med glæde vise jer, hvad det i prøver at tilintetgøre. Skal det virkelig være sådan at Fjallavatn skal være et afsnit i historiebogen i stedet for i geografibogen?

Alt Sørensen
Midvågi

Er nakað á vási, sum tú vilt hava í bløðini, so ring — vit eru tí reiðar. Telefonir okkara eru 14720 og 11820.